

ПЛАТФОРМА 5.

ФІНАНСОВА СТАБІЛЬНІСТЬ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ: ЄВРОПЕЙСЬКІ ПІДХОДИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ В УКРАЇНІ

УДК 658.15.012.8

Тарасенко І. О., д.е.н., професор,
Попик В. С., аспірант,
Київський національний університет
технологій та дизайну, м. Київ, Україна

**КОНЦЕПТУАЛЬНА МОДЕЛЬ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ
БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА**

Удосконалення інструментарію оцінювання, пошук методів і технологій управління фінансовою безпекою підприємства в умовах невизначеності та ризику належать до кола завдань, які потребують вирішення в процесі стратегічного управління підприємством. Під фінансовою безпекою підприємства в даному дослідженні будемо розуміти збалансований стан елементів і підсистем, що можуть бути виражені кількісними чи якісними показниками і характеризуються стійкістю до негативних впливів внутрішнього та зовнішнього середовища і здатністю забезпечити ефективне функціонування підприємства, стабільність його розвитку й економічного зростання в довгостроковому періоді.

Моргунов О., який досліджує особливості забезпечення фінансової безпеки підприємства в умовах воєнного стану, зазначає, що більшість авторів екстраполюють дану проблематику, яка досліджувалася на рівні фінансової безпеки держави, на мікрорівень [1-3]. При цьому в [1, с. 26] до основних складників фінансово-економічного механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства вчені відносять: (1) інформаційно-організаційний; (2) функціонально-аналітичний; (3) контрольний-моніторинговий. Кожен складник призначений забезпечити виконання визначеного кола взаємопов'язаних

завдань. При цьому особливу увагу вчені рекомендують звернути на моніторинг процесу реалізації стратегії [4].

За результатами аналізу наукової літератури [1-4] зроблено висновок, що забезпечення фінансової безпеки підприємства базується не лише на ідентифікації та вимірюванні зовнішніх загроз і можливостей, які визначають ступінь безпеки та здатні вплинути на ефективність його функціонування, але й основних передумов, наявність або відсутність яких визначає потенційні можливості підприємства щодо перспектив і траєкторії його розвитку. Так, забезпечення фінансової безпеки передбачає врахування таких умов: обсягів фінансових ресурсів, які надходять як із внутрішніх джерел (фінансового потенціалу підприємства), так і від можливостей випуску і реалізації продукції (послуг); якості та збалансованості кадрового потенціалу підприємства; ефективності системи управління підприємством; інформаційних технологій та ресурсів, які забезпечують належний рівень функціонування усіх підсистем підприємства; науково-технічного та інноваційного рівня підприємства.

В умовах воєнного стану особливості забезпечення фінансової безпеки обґрунтовують таким [1, с. 27]:

- 1) формування стратегії безпеки з урахуванням не лише внутрішніх, а й зовнішніх геополітичних процесів;
- 2) врахування ризиків фізичної ліквідації суб'єкта господарювання, що особливо актуально для прифронтових територій;
- 3) нестабільність курсу валют;
- 4) складність експортно-імпортних операцій та інші.

Зважаючи на розглянуте, в основі побудови комплексної системи управління фінансовою безпекою підприємства повинна лежати певна концепція, яка включає мету, завдання, принципи діяльності, об'єкт і суб'єкт, стратегію і тактику. Мета цієї системи – мінімізація зовнішніх і внутрішніх загроз для розвитку підприємства, в тому числі його фінансовим, матеріальним,

інформаційним, кадровим ресурсам.

У процесі реалізації поставленої мети передбачається вирішення конкретних завдань, які об'єднують усі напрями забезпечення безпеки: прогнозування можливих загроз та організація діяльності з їх попередження (превентивні заходи); виявлення, аналіз і оцінка реальних загроз; прийняття рішень і організація діяльності з реагування на виявлені загрози; постійне удосконалення системи управління фінансовою безпекою підприємства.

До основних завдань системи управління фінансовою безпекою підприємства доцільно віднести: (1) забезпечення фінансової стійкості, платоспроможності, ліквідності та достатнього рівня фінансової незалежності підприємства у довгостроковому періоді; (2) забезпечення оптимального залучення та ефективного використання фінансових ресурсів підприємства; (3) ідентифікація зовнішніх і внутрішніх небезпек та загроз фінансовому стану підприємства і розробка заходів для їх вчасного усунення; (4) розробка (удосконалення) фінансової стратегії; (5) забезпечення достатнього рівня фінансової незалежності підприємства; (6) забезпечення достатнього рівня гнучкості при ухваленні фінансових рішень; (7) забезпечення захищеності фінансових інтересів власників підприємства; (8) проведення її оцінки кількісними та якісними показниками, які мають певні граничні значення.

Фінансова безпека підприємства є складним і багатоаспектним поняттям, що дозволяє говорити про доцільність використання системного підходу і розроблення відповідної системи як сукупності елементів. Як і кожна система вона потребує застосування спеціальних методів та важелів управління. Узагальнюючи всі підходи до побудови системи управління фінансовою безпекою підприємства для ТОВ «ДАЙРЕКС» пропонується така модель системи управління (рис. 1).

На основі аналізу сучасних підходів найбільш адаптованим вважається визначення фінансової безпеки підприємства як такого стану, що

характеризується його спроможністю ефективно функціонувати для досягнення поставлених цілей та захищеністю від негативного впливу сукупності внутрішніх і зовнішніх чинників. Дослідження показали, що рівень фінансової безпеки підприємства залежить від того, наскільки ефективно його керівництво і спеціалісти можуть запобігти появі та реалізації можливих загроз і ліквідувати негативні наслідки впливу чинників зовнішнього і внутрішнього середовища.

Рис. 1. Модель системи управління фінансовою безпекою ТОВ «ДАЙРЕКС» (побудовано авторами)

Підкреслимо, що зміст і склад «зовнішніх» та «внутрішніх» загроз відрізняється не лише за сферами економічної діяльності, але й є індивідуальними для кожного підприємства. Разом з тим зазначені поняття включають окремі елементи, які є прийнятними практично до будь-якого суб'єкта господарської діяльності та потребують постійного моніторингу з боку відповідної підсистеми (моніторингу і аналізу фінансового стану та рівня фінансової безпеки підприємства).

Ефективне забезпечення фінансової безпеки ТОВ «ДАЙРЕКС» потребує дослідження галузевої специфіки. За результатами аналізу особливостей галузі, в якій функціонує підприємство, подальшими дослідженнями передбачається вивчення характерних рис та виділення найбільш важливих з них в контексті побудови відповідної системи управління.

Література

1. Моргунов О.А. Особливості забезпечення фінансової безпеки підприємства в умовах воєнного стану. *Актуальні питання фінансової безпеки*. Вінниця, 2023. С. 25-27.
2. Васильєв А. А., Галенко В. М. Фінансова безпека аграрних підприємств України в умовах правового режиму воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 45. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-45-63>.
3. Червяков І. М., Медещь М. М. Фінансова безпека як складова економічної безпеки держави. *Вісник Кримінологічної Асоціації України*. 2004. № 1 (4). С. 125–130.
4. Ставерська Т. О., Шевчук І. Л. Механізм управління забезпеченням фінансової безпеки підприємства. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. 2015. Вип. 1. С. 93–10